

OCCITANIA

TOLOZA-BARCELONA

Revista Literaria & Sociala de las Terras de Lengua d' Oc

DIRECTORS : Prosper ESTIEU & Joseph ALADERN

TEXT DE:

Prosper Estieu, Antonin Perbosc,
Joseph Aladern, Francesch Curet,
E. Houchart, Angel Guimerà, J. Pla-
na y Dorca, E. Aurejac, J. M. de Su-
cre, Anfós Sans y Rossell, Xavier
Gambús, Plácit Vidal, Lluís Benaiges,
Auzias Jouveau, Manel Folch y Tor-
res, Aureli Capmany, J. Bartrina, Juli
Delpont, Jan Doc, etc.

Gravats: Monuments occitans: la Terra
dels Scipions.—Occitans illus-
tres: L'Antonin Perbosc. En Marián Aguiló.

REDACCION & ADMINISTRACION

TOLOZA

Carriera St. Pantaleon, 10

BARCELONA

Sant Gil, 23, Imprempta

2 fr. 50 per An.

fr. 0'50 N.º

TOLONA-BARCELONA

Revista Literaria & Social de las Terras de Lengua d'Oc
DIRECTORS: Prosper ESTIEN & Joseph ALADERN

ASABER

Pregaria à tots nostres legidors e confraires de la prèsa occitana, de mandar en doble exemplari lors òbras o lors publicacions: 1 à la **Direccion de Barcelona**, (28, carrer Sant Gil,) e 1 à la **Direccion de Tolosa**, (Raissac-subre-Lampy, Aude). Sera parlat dins **Occitania** que de las òbras que seran mandadas en doble exemplari, com es dit aici-subrè.

Joseph Aladern, Francesch Gual,
E. Houchard, Angel Guimerà, J. Fabre,
na y Dorcas, E. Anrès, J. M. de Sa-
cre, Axiós Sans y Rosell, Xavier,
Gambas, Pèire Vidal, Lina Benet, etc.
Aixàs Jouvenc, Manel Foch y Tor-
res, Aureli Capmany, J. Barrière, etc.
Dapont, Jan Dac, etc.

GRATIS: 10 exemplars de la revista
per l'envia de 10 francs.

REGISTRON A COMMISSION

BARCELONA Tolosa
Carrer 28, Pòst 10

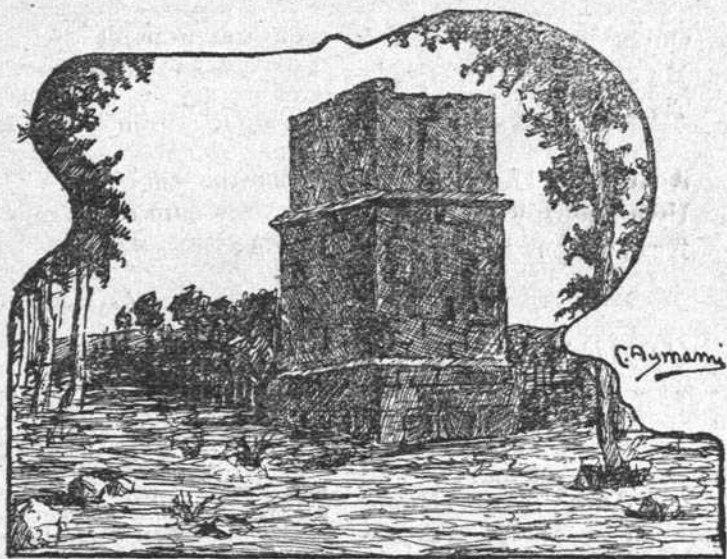
2 fr. 50 per an 12.0.50 N.

OCCEITANIA

Revista Literaria e Sociala de las Terras de Lengua d'Oc

Annada 1.ª ☉ Tolosa-Barcelona, Julhet-Agost 1905 ☉ N.º 7-8

Monuments Occitans

Torra romana dels Scipions, a Tarragona.

LA SERP

*Qui ets, tu, de mon paradís
Serpaca verdà,
Llargandaixot de l'infern?
—Jo só l'Enveja!*

(J. Verdagner)

Es qu'es verai? Es qu'ai somiat? No sabi plus.
Dins lo treboladis ont som à-n-aicesta ora,
Se mèsclan dins mon èime idèia enganadora
E real espelid jos mos cèls d'Oc tant blus.

Suls camins patrials trobabi l' vièlh trelus,
Quand una serp, ambe sa lenga fisadora
E sos anèls fazent cadena escanadora,
A volgut tremudar en negra nèit ma luz.

Quna viscoza pèl! Ai! los òrres remembres!
Me crebaba los èlhs, m'espremià los membres.
Trazètz-me aquela bèstia als enverinads cròcs!

Agaitatz-la! Com se rosèga e com baveja!
Urozament, los que mordis son durs com ròcs...
E sabètz pas qual es son nom? Acò's l'Enveja.

Prosper Estieu

(Lengadòc).

La Tradicion occitana

On n'a que pauc de reconeissença per un mestre, quand on demora sempre disciple... Me veneratz, mas qu'arribaria se vostra veneracion s'avalisia un jorn? Prenetz garda d'estre pas atucats per una idola!... Ara vos comandi de me perdre e de vos trobar...

Nietzsche (Atal parlaba Zaratostra.)

Sens la gramatica, que ten cop a l'evolucion naturala dels parlars, tota lenga cor a la confuzion e a la perdicion.

Vau dire una cauza qu'estonara beleu forsa monde: se faziam lo compte de las deformacions terradorenças del frances *parlat* en lo comparant a la lenga *escricha*, trobariam que *i a autant o mai de diferença entre lo frances tal que se parla e lo frances tal que s'escriu, que n'i a entre los parlars populars occitans e la lenga d'Oc tala que se diu razonalement escriure.*

Aco es una esproba que cadun pod faire. Notatz foneticament la prononciacion de mots francezes corrents per de gens que parlan o que son censats parlar frances,—non pas solament d'obriers o de pacans, mas de gens de tota clasa, sens debrembar los que son diplomats e pagats per ensenhar lo frances;—fazets aquela esproba ont voldretz, de Marselha a Brest, de Perpignan a Lila en Flandra, en passant per Paris metiu, barris, salons, teatres e academias: las rezultas seran pas pariunas, mas pertot veiretz que lo frances se parla de mila faisons e qu'enloc se parla completament tal que s'escriu.

Es clar qu'aquelas discarsetats de prononciacion son dibudas per bona part a l'influensa dels parlars populars qu'an servit a formar lo frances o qu'an contumiat a viure a son

costat, mas tant-ben a las leis naturals que menan l'evolucion de tot lengage.

Charles Nodier a dich: «Se l'escriptura es lo corps vezible de la paraula, la prononciacion n'es l'ama.» Aco es plan vertat, en un sens; mas, se l'on pensa al manteniment de la lenga, se pod dire non mens vertaderament qu'es de merces a l'escriptura que la lenga serva sa blozetat, malgrat las variacions innombriblas de la prononciacion.

Per lo qu'estudiaria las lengas de Fransa que sus la boca dels que las parlan, i auria *al mens autant de parlars FRANCEZES que de parlars OCCITANS.*

E praco, l'ideia n'es pas venguda a degun que i a mai d'una bona maniera d'escriure lo frances. Perque? Per so que los qu'escribon lo frances an dins lo cap la memoria dels mots *tals que los an vistes*, e non pas *tals que los an entenduts*. Mai qu'aco: per l'acostumansa, sens i faire moment, *entendem los mots mal prononsats com se lor prononciacion era conforma a l'escriptura*. Tal que dis: *Paeri, guèrçon, grir, preugré, voleunté, jamme, barole, endamé, langaige, felibrigie, mècredi...* s'apercebra jamai de la vida que dis pas: *Paris, garçon, guérir, progrès, volonté, jambe, parole, entamé, langage, félibrige, mercredi...*

Supozem que lo frances quite d'estre una lenga *escricha* mentre solament cent ans, bandit de las esco-

las e de pertot per una lenga novela, e qu'aprep aquel temps se troben de gens que volguen l'escriure torna-mai: cadun sera naturalament portat a escriure los mots com los entendra e ambe lo sistem grafic de la lenga novela; d'aquí vendran milanta parlars, discars graficament, talament deformats en lors vocalas e dezosats de lors consonas que ne seran orrament desgensats: totes aquels parlars seran pas mens, saquela, en realitat, un frances pariu al que se parla d'aquesta ora, mas apaurit e abastardit del moment qu'aura plus de literatura. E los vista-corts diran alaves: «Totes aquels parlars son de jargons, e non pas una lenga. La proba es lor discarsetat. Se de rimaires volon se n' servir per faire rire lo monde dels rustics parsans, aco rail!» E tan plan, beleu, qualqu'un dira: «Agachatz de mai prep: totes aquels parlars, qu'apelatz jargons, fan qu'un; son realament, jos lors vestiments discars e lors escarraunhaduras, de formas pariunas de la lenga franceza tala que se parlaba cent ans a; e se volem los escriure, i a pas qu'a faire com aquels qu'escribian lo frances al temps ont senhorejaba, ont sos libres s'escampilhaban per tota la terra.»

Seria facil de contumiar la comparazon. Dins cent ans d'aici, lo frances mort *literariament*, qual seria capable de legir los mai illustres dels trobaires d'ara? Victor Hugo, Leconte de Lisle, tantes d'autres dont la lenga es, ara-metiu, per 90 Francezes sus 100, de «parlar clus», com ne viraria aprep un segle de debrembier?

E ben! aquí justament so que s'es pasat per la lenga d'Oc.

O! directz, beleu, que parli de 100 ans, e que la lenga d'Oc es morta literariament dempei 600 ans. De prim, vos dirai que cal botar solament 400 ans. Apei vos respondrai que n'a pas calgut mai de 100 ans per menar nostra descasensa al sanhas ont es ara; qu'aco s'es fach gaire-ben tot d'un cop, tantleu que la lenga d'Oc a quitat d'estre escricha; qu'en realitat nostra lenga es demorada fonsalament tala qu'era al segle setzenc, o plan pauc se n' manca, se l'on fa compte de la diferensa que i a sempre entre l'*escritura* e la *paraula*; que la diferensa nos sembla granda sobretot per so que, a tort, jujam l'estat de la lenga d'aprep las obras d'escribans masquerriers que l'an grafiada *à la franceza*. Nos plangèm que lo poble Occitan a *francimandejat* sa lenga: n'es pas sin rason, de segur; mas agachatz plan: los qu'an francimandejat mai que lo poble, son aquels qu'apelam los *precursors dels felibres*, e a lor seguida... los *felibres*. So qu'es estat francimandejat, n'es pas tant la *lenga*: es la *grafia de la lenga*.

Comparem los textes que siegan:

1354

L'an de nostre senhor M CCC LIIII, lo dimars d'avant la Macdalena, loquie En Peire dels Cams per I an complit, e deg lhi donar per saudada VI escut d'aur del nuos, e I par de sabatas, e mangar e beure a la bòria. Et dig deu me governar lo bestial a bona fe local lhi bailie lo dig dra desus, so es a saber: XVI oelhas e motos, e IIIIxx XV cabras e box, en lascals cabras e box n'a V caps de masor, molher de mo fraire ...

(Les Livres de Comptes des Frères Bonis, par Eduard Forestié, t. II. p. 371.)

1356

*Chansos es us dictatz que conte de V a VII col-
blas, e deu tractar principalmen damors o de lau-
cors am bels molt plazens et an graciosas razos ...*

[Leys d'Amors.]

1396

*Prometeron a Moss. de Tarida X homes per
foze la vinha de Sant Johan.*

(Archivas dels Cazauz en Gimoes,
Comptes consularis)

1399

*Aneron los cossos per I fust al bosc per se les
pinglari, feron se carreja l'estandart de les pin-
glari, feron se les pinglari.*

*Feron se huca que lo home que renegues Dieu
que fos metut en lespinglari o pagues soma sarta.*

[Comptes consularis dels Cazaus.]

1464

*Lan que hom comta mial he CCCC he LXVIII
foc seyt comte final per los cossos he promes de la
taverna en Johan de Quersi he ayso per II
ans que heran cossols del tems passat Gillis Biar-
nes he Bernat Doat he Bertrand Doat he Johan
Dauernhe.*

[Id.]

1515

*Que deguna persona non sia si hardida e non
auze jogar an dalt ny an cartas ny an autres jocs
prohibits de drech coma aur ny argen ny au-
tras premias, de jour ny de niech, en lou present
loc ny pertinensas d'aquel, sus la pena dex sols
tornes ap licadoira als dicts senhors per cascuna
vegada.*

[Coutumes d'Escoussens, par Th. Aze-
mar.]

1583

*Un mazelid troubec soulet
Un porc qu'el prenguec pel coulet
Et li disec: » Ha ! pouysounié !
Ieu te preni per prisounié.
Tu m'as mangiats lous cauls de l'hort,
Mas ieu te coundani a la mort. »*

*Encaros may, Moussur, vous prouddits creyre
Que vostre bout, lou seignhour de Panat,
A Pignoc, quant aguaren dinnat,
El me disec que ieu l'anessi vegre.*

[Poésies d'Auger Gaillard, publiées par
M. Gustave de Clausade, pp. 74 et 13.]

Aquels troces,—fora lo pasage de-
las *Leys d'Amors* e los versos d'Auger Galhard, — son pas tirats d'es-
criches literaris: es so que lor dona
lor plena valor per mostrar l'estat
de servacion de la lenga d'oc al
comensament del segle setzenc. Lo
texte de 1354 proba clarament qu'un
simple mercadier de Mont-Alban
tenia sos comptes dins una lenga
mens finholada mas tota pariuna a
la dels Sept Manteneires tolozans.
Dins lo Comptes consularis dels Ca-
zaus, se pot siegre lo dega hament
progresiu de la tradicion; mas se
vei qu'aquesta se manten, praco,
dins so qu'a d'essencial d'oc al se-
gle setzenc. N'es plenament que dins
la darriera d'aquelas citacions que
vezem la lenga d'oc plegada a la
forma que, dempei, s'es trigosada
d'oc a uei, ambe mai o mens de
mascarage, dins las obras dels pre-
cursors dels felibres, un al espart:
Peire de Garros.

Que s'es pasat? Simplement aiso:
l'ordonansa de Villers-Cotterets.

A corre d'aquel moment, los ra-
res trobaires qu'an escrich en lenga
d'oc se son servits de la grafia fran-
ceza, an perdut lo sens de la tradi-
cion occitana. D'oc aquí, l'a s'era
mantingut dins l'escritura unifor-
mament; ara comensam a lo trobar
cambiat en e, en o larc e o estrech,
tres o quatre formas per una.

Voletz saber d'ont nos es vengut
aquel ou, aquel pezuoc nascut-sens-
bezou-dont los occitans de Catalon-
ha se son sols parats? A parescut
just al moment ont pasaba dins lo
frances. En 1578, Odde de Triors
publicaba *Les Joyenses recherches de la
langue Tolosaine*. Escribia en frances

torner, tormenté, andoille, broillerie, dozaine, despoiller, secoer, oblier, couleur, a costat de: foullie, pourmener, prouffli, appourter, coutillon, mourceau. E pauriument, escribia los mots occitans semenats dins son curiós trabal: Mondeto, petitong, non, bon, non, commo, mietjon, cantoniero, soleillavo, portat, tornec, ponchut, decolorit, a costat de: dollou, joyroux, lousis, moucadou, soupous, nou, roussi, boussi, poulit.

D'aquí en abant, la grafia occitana a siegut piada a piada totas las evolucions de la grafia franceza. Atal a cargat totas aquelas letras parazitas: *h, y, qu, ill, gn, etc.*, que, com d'endrestes, an descarat e dezondrat la lenga al punt de la rendre mesconesabla. Duscas dins los melhors escribans, se troban de mots que son de veritables esparnals carnavalens: *beleau, beaultat*, dins Godolin; *ybrownis, mounseignhour*, dins Auger Galhard, — sens parlar dels que, de nostre temps, cadun de lor sicap, sens cap de coneisensa de la tradicion, mas ambe la testudiza dels que volon tot saber sens aber res apres, au balhat cadun lor cop de ped d'aze a nostra paura lenga reirala.

S'Auger Galhard — com totes les autres — abia pas perdut lo sens de la tradicion, auria escrich en 1583, tot com cent ans plus leu:

*Un mazelher trobec solet,
Un porc qu'el prenguec pel colet,
E li disec: «Al poizonher!
Ieu te preni per prezonher.
Tu m'as manjats los canals de l'ort,
Mas ieu te condani a la mort.*

*Encara mai, Monsen, vos podets creire
Que vostre bot (negot), lo senhor de Panat,*

*A Picacos, quand aguerem dinnat,
El me disec que ieu l'anessi veire (1).*

E ben, a l'ora que sem, al pais d'Auger Galhard, la lenga d'Oc es tala qu'era de son temps; y a res de cambiat, fora qualques vocables, — e atal n'es dins totes nostres terraires. So qu'an pas fach al secle setzenc Auger Galhard, Salust del Bartas, Belaud de la Belaudiera; so qu'un sol ensajet de faire, — aquel que clamaba ardorozament:

*Armem-nos de plumas agudas
Per orná lo gascon lengatge!*

so que los primadiers felibres n'an pas fach, per una error malastroza; aquela entrepreza que Josep Ros a menada mai qu'a mech camin; aquela obra que consistis simplement a se dezenregar de la falsa via, a s'enregar dins la tradicion, es encara temps pels felibres de la complir.

Oc, es encara temps. Ai dich que nostra lenga es uei tala qu'era al secle setzenc; poiriai dire que son los escribans mai que lo poble que se son dezenregats de la tradicion. Aco se pod probar encara per l'exemple d'Auger Galhard, qu'es, entre tots, lo retiple dels escribans qu'an comensat lo dezondrament de la lenga. Dins sos libres metius se troban de verses, a n-el mandats per d'autres trobaires, ont l'on vei: *donat, nomento, contento, ton, font, compauzat, renom, etc.*; Galhard, el, escriu sempre *ou*, — a part lo mot

(1) Aquí gaire-ben tot so que i a a faire per escriure un parlar populari en lenga occitana, — aquela lenga d'«arquemisto» que l'ome del grand «Secret» trata tant finament d'esperanto! —

Montalba. En aco faguent, on poiria creire qu'a fach que siegre l'evolucion popularia: s'es pas contentat d'aco: i es pasat dabant, e la proba n'es qu'escrui *Piquocos* un nom carsinol que lo felibre Castela escrui encara *Piquacos* dins sos *Farinals* (1850 e 1873), e que tot lo monde prononsa encara *Picacos*, — com se dis sempre dins lo metiu terraire: *Frejabizo, Manhaviolo, Bonanech, Bar-rabios, Matabou*, etc., noms d'airals e de familhas; com se dis encara *camba-lío*, aqueste complertament servat cap a Montpelher jos sa drecha forma de *camba-liga*. De parius exemples de manteniment, se n'poiria citar una longa tieria; mas i a melhor que aco: i a pas solament de

mots salvats qu'an subbrondat quora dins un, quora dins l'autre, de nostres parlars popularis: i a ensa, enla, de parlars qu'an servat la lenga *integralament* (1).

Aqui nostra *tradicion*. Se perd pas, com se crei trop, dins lo temps neblós dels *trobadors*: s'es mantenguda *literariament* duscas al segle setzenc; s'es mantenguda *populariament* dins los parlars vivents. Es a-n-aquelas fonts que tot felibre de bona voluntat pod la retrobar.

Antonin Perbosc

(1) Oc mostrarem en balhant una cauzida de pesas occitanas de tota provenensa: es aqui que sera lo melhor ensenhament.

L'Antonin Perbosc

A l'ocasió de publicar sos « Contes Populars Gascons »

La publicació dels *Contes populars Gascons*, editats per la Biblioteca *Foch Nou*, de Reus, ha tornat a despertar l'atenció de la Catalunya literaria sobre la personalitat d'aquest escepcional poeta llenguadocià que tinguérem l'honor de presentar a nostra patria, que quedà sorpresa d'entusiasme al veure en ell refflorir la bella parla de nostres grans clàssichs, que tothom creya ja desapareguda en nostra malastrada decadència.

Per explicar degudament la tasca d'aqueix escriptor genial, seria menester omplir un llibre y no petit. En Perbosc es lo Mistral modern, es lo felibre de més geni y de més personalitat dintre 'l moviment felibrench de les terres vehines y germanes. Se necessita haver fet quelcom de gran y espectaculars perquè un puga esser comparat ab en Mistral, que tingué prou geni per recullir una llengua morta literariament y ferla admirar radiant y gloriosa en les planes de *Mireya*. Y efectivament, si Mistral tingué prou geni per recullir aquesta llengua y elevarla al rànch de llengua literaria, en Perbosc n'ha tingut prou per agafar aquesta llengua y netejarla de tots los detritus francesos que havia arreplegat ab sis segles d'arrogarse, y ab sa genial inspiració pulirla y brillantarla per enlluernar ab ella als aymants de nostres glories passades, que es la més gran la d'haver tingut una llengua única y admirable, pariona a la llatina y

a la grega, car com elles tingué sos poetes y historyayres, sos dramaturchs y sos filosofhs, la que un dia tornarem a tindre si la tasca d'en Perbosc persevera.

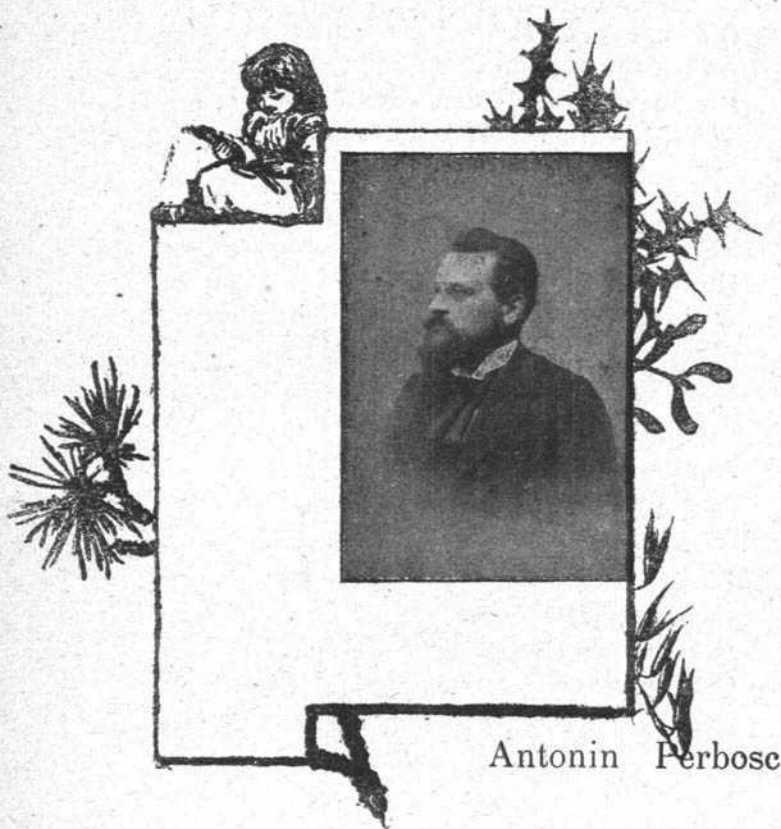
L'obra d'en Perbosc, si petita en lo llibre, es molt extensa en revistes y periódichs, la qual no s'accontenta d'espandir per les publicacions occitanes de França y en les franceses, sinó que traspasant les fronteres, ve a donar vida y energia als heralts de nostre renaixement, a n'aquelles publicacions que considerant migrada l'obra de la renaixença catalana, aspiren a una renaixença occitana, en la qual poguém un dia abraçar-nos dignificats tots los fills del gran Jaume I, lo Conqueridor.

Això y res més que això es lo que's comença a realisar ab nostra tasca, tant combatuda per los vells provençalistes y mirada aquí per molts ab gran indiferencia, y perquè aixís ho entenèm y ho comprèn en Perbosc, sos *Contes populars Gascons* se publiquen per primera vegada en català, que tant es la nostra llengua com la seva, perquè es la llengua occitana y serà la llengua de tots los occitans, quan aquests seràn prou homes per forabandir de tots los dialectes, d'Alacant a Niça, de Perpinyà a Burdeus, tot l'engrut foraster que com un rovell fastigós la cobre y desfigura.

Honrèm y seguim als que novells adalits s'avancen a batallar en defensa d'aquest gran tort de l'Historia.

Joseph Aladern

OCCITANS ILLUSTRÉS

Antonin Perbosc

ALS CATALANS

O terra catalana ! o sol lengadocian !
 An bel vos sompartir las serras pirenenças :
 Brebaments del pasat, esperas avenenças
 Vos afrairan auei tot com al temps ancian.

Un landraire tropel de trobadors cantaba
 En metiu parlar d'Oc, i a mai de sept cents ans,
 Dels orts de Barcelona als ramiers tolozans,
 Cants de laus e d'amor que lo monde escotaba.

E quand los grands faidits tombats à Mont-Segur
 De cap à Mont-Serrat fugian la barbaria,
 Aquí sabian trobar la sorala patria
 Aziraira, com els, dels omes del escur.

La paura lenga d'Oc,—ela tabe faidida,
 Com los *crozets* mercada, en reneç eternal,
 Del sinne de mepres sul pitre e l'esquinal,—
 Catalonha, aco's tu que l'as tabe gandida.

Com a poscut servir l'antica blozetat,
 Ela qu'un vent d'azir a sempre batanada !
 Desa com dela monts, praco, la Condamnada
 A viscut,— en torment a plorat e cantat.

Catalans, Malhorquins, Valencians, poples fraires
 Que paratz com nos-aus la lenga dels aujols,
 Tram l'espandi e lo temps nos semblam com rajols
 Que sorga unenca a fach barrular pels terraires.

De la comba d'Aran à la ciutat d'Alguer
S'arboran de cansons, florison de campestres
Que nos son pas forencs, o gloriozes Mestres,
O reviscoladors : Verdaguer ! Balaguer !

E soscam, en bebent à l'estelada Copa,
Al Got preclar *que nos venguet dels Catalans*,
Que son vin 'ès lo sanc dels patrials malans
Qu'asermaire d'alucs sus nostras labras glopa.

La que cantet recanta, e canta pas lo rot !
S'amontairen trobucs plus auts que las montanhas
Los desparricarem com rantelas d'aranhas,
Car la Pensada es mai poderoza que tot.

Sem los africs boiers qu'abem plantat la relha
Dins los bordons reirals : vendra la segazon.
Los camps son bategants de nova espelizon.
Adjuda-nos, solel ! Nostra rasa regrelha !

Lengadoc

Antonin Perbosc

Sant Magí

Cançó popular catalana

Allí baix al plà
ja n'hi ha una dama
qu'era del dimoni
molt atormentada,
Pecador,
molt atormentada,
Pecador.
Lo dimoni diu
al cor de la dama:
—No'm mouré d'aquí
qu'en Magí no ho mani.—
Busquen a Magí
per 'quelles montanyes,
ja'l varen trobar
a la cova santa
que pregava a Deu
per la seva mare,
que li alcancés
lo que li demana:
la gloria del cel
qu'es gloria molt santa.
Ja'l varen lligar
ab cadenes llargues,
ja'l van rocegar
per 'quelles montanyes.
Cada gota de sanch
un roser formava.
Quan son baix al pla
ja l'en reposaven:
—Tu Magí qu'ets sant,
obrens un miracle,
que'n teniem set,
set que 'ns abrusava.

Ara bé beuriem .
 si tinguessém aygua.
 Magí s'agenolla
 ab les mans plegades,
 ab lo gayatet
 tres cops ne pegava.
 Ja'n surten tres fonts
 fresques y gemades.
 —Beveune, minyons,
 beveune de l'aygua.
 Cura de dolor,
 febres y quartanes.
 les que van de part
 queden deslliurades;
 qui tinga algun mal
 vagi a visitarles.

Notes folklòriques

Aquesta cançó pertany a les *relligioses* si bé no manca qui diu es també de *breçol*, encar que son ritme no escau a n'aquest genre de cançons, mes lo que ens ho fa creure es lo trobarla tant viva y escampada en diferents indrets de Catalunya. Quatre variants de tonada'n coneixèm: una recullida a la Conca de Tremp y altra a la Plana d'Urgell y ab tot creyèm es originaria de Tarragona, si bé ha tingut de corre molt per rahó de tenirla també per cançó de *Capta* o sia les cançons que'ls pobres solien cantar per les cases de pagès y dels poblets petits ab lo que interessaven lo devoci de llurs habitants fent més segur lo alcançar alguna almoyna.

En Milá cita una variant impresa en versos curts, que comença:

Si volem saber—una cosa rara estigueu atents—al qu'os diré ara.

En 15 cobles de 4 versos parla d'un nou hermitá, de Sant Magí y de sa cova situada en l'aspra Brufaganya de la nova Espanya nomenada Citerior; ell fou l'únich que quedá de tres germans que varen venir junts; parla a més de Maximilia y del Governador:

Dintre Tarragona—se feu la passada contra'ls hermitans—y gent solitaria.

En altres 11 cobles descriu la persecució y empresonament del Sant:

Trauentlo després—la mala canalla pera presentarlo—devant d'una dama
 filla del Pretor—que molt mala estava perque del dimoni—era atormentada.
 Lo gloriós sant—a Den suplicava que li concedís—lo que demanava.

Cura la filla del Pretor y després aquest lo fa tancar a la presó, però un àngel li trenca les cadenes y ell surt pel portal del Carro. Al últim lo troben en la cova santa y segueix lo miracle de les fonts:

Plantes de rosers—la terra sagrada produí centuries—ab la sanch regada, etc.

Parla també d' altra variant quin acabament es:

En Santa Coloma—lo seu cos portaren no hi estava be—allí lo tornaven.

Lo P. Domenech en sa Historia dels Sants de Catalunya explica que durant lo regnat de Maximilià en l'Imperi de Roma, varen venir tres germans hermitsants a viure a les montanyes de Brufaganya y qu'un d'ells era Sant Magí oriundo de la casa real de Borgonya, que's quedà en una cova de Roca Mora. Lo Governador de Tarragona lo feu anar a buscar pera que renegues de la religió Cristiana puig ab ses prèdiques y miracles convertia a molts gentils. Com que no ho pogué lograr lo feu tancar a la presó y allavors Nostre Senyor va volguer que lo dimoni s'apoderés del cos de la filla del Governador, y com tots los remeys que li feyen no la podien gorir, perque'l meteix dimoni deya que no sortiria d'ella que Magí no ho manés, lo varen fer compareixe devant de la malalta pera que la curés, cosa que lográ tot seguir. Ella agraphida demaná al seu pare lo deixés en llibertat però aquest ho feu al revés puig lo feu tancar en altra presó més dolenta que la primera, mes allavors varen apareixer uns àngels que obriren les portes y trencaren les cadenes perque'l Sant quedés en llibertat, sortint de Tarragona per lo portal anomenat del Carro, entornantsen a la cova.

Al endemà, quan s'adonaren qu'havia fugit, sortiren a buscarlo ab l'ordre de quan lo trobessen lo degollessen, y succehi que tots quants sortiren de Tarragona per lo meteix portal per hont ell havia eixit, morien o's tornaven cegos. Los que sortiren per altre portal lo trobaren a la cova que resava, agafantlo allavors y pegantli y arrocegantlo lo tragueren fora de tal manera que li raja-va sanch de per tot lo seu cos.

Los seus martiritzadors se trobaven tant cansats que li demanaren aygua prometentli que'l deixarien estar, y allavors lo sant oblidant les injuries posá'l gayato a terra y després d'haver fet oració sortí de dessota'l gayato una font d'aygua molt dolça qu'actualment encara raja, ab lo que's feren passar la set, adormintse després mentres que'l sant se'n tornava a la cova pera resar altre cop. Quan se despertaren lo tornaren a agafar, emportantse'l arrocegant fins arribar al lloch ahont actualment hi ha la capella y allí'l varen degollar.

Se diu qu'allí ahont caygueren les gotes de la sanch del martir varen néixehi uns rosers que fan unes roses que tenen unes taques de color de sanch com a testimoni de la que caygué del cos de Sant Magí, però actualment degut a haver quedat herm aquell terreny y a que'l bestiar se menja les poques plantes que s'hi fan, ja no se n'hi troben d'aquestes roses.

Se guarda'l seu cos sepultat en lo meteix lloch ahont fou mort y los que'l mataren recordantse de lo bona qu'era l'aygua qu'ell feu sortir, ne tornaren a beure, però allavors ja havia perdut aquella dolçor fentse inutil pera cuynar y llimpiar, si bé conservá la virtut de curar molta uena de malalties.

Aquest sant que hi ha autors que'l nomenen Maxim, sofri'l seu tranzit lo dia 19 d'Agost de l'any 239 y era en aquest calorós mes que feu naixer les fonts] d'aquesta aygua que no cou ni neteja però que es tant bona per beure, que no atipa, puig hi ha persona que'n beu trenta gots plens y's queda com si sols n'hagués begut un, y encara que sia en dejú no fa mal.

Les montanyes de Brufaganya que's troben a 6 llegües de Tarragona, están aprop de Santa Coloma de Queralt, pertenyent a la Baronia de la Llacuna, parroquia de Rocamora, les que cal no confondre ab la Brufaganya del Rosselló y la de sobre la vila de Rosas; es ahont neix lo riu Gayá que vé del nom gayato ab lo que Sant Magí obri les fonts que són l'origen d'aquest riu que passa per Santes Creus y desemboca al mar aprop de Tamarit, fent de partió entre'ls bisbats de Tarragona y Barcelona.

La devoció a aquest sant ha sigut molt extesa a Barcelona, ahont se celebra ab gran lluhiment la seva festa en l'Esglesia de Sant Sebastiá ahont hi tenia una capella, venint a ésser la festa major del antich barri dels Encants del carrer de Consolat. Se feya'l pregó vuyt dies abans de la seva diada y s'anava a rebre l'aygua que venia de la Brufaganya a la plassa del Padró en cavalcada, en la que hi assistien tots los prohoms del barri ab llurs amichs y persones de representació.

Obria la marxa la bandera de Sant Magí que era portada a cavall, acompanyada de dos cordonistes, anant los cavalls tots guarnits y enflocats, venien després dotze cotxes en los que hi anaven los dotze prohoms del cantó de Ribera ab tots los arreus de lo mellor, portant grans rams de flors totes les persones qu'hi assistien convidades per los prohoms. Seguien després los animals de bast guarnits ab flors y cintes, que portaven unes botes pintades ab coloraynes ahont hi posaven l'aygua, acompanyant a la comitiva varies musiques que feyen més alegrar la cavalcada, la que recorria'ls principals carrers de la ciutat, repartint ampolletes ab aygua de la miraculosa font de Sant Magí als confreres y persones devotes que'n demanaven.

Lo que hem espicat de Barcelona passa també a Tarragona ahont los tarraconins presidits per la bandera de Sant Magí y acompanyats dels gegants, gralles y tabals ab les sagristanes y'ls balls populars, bastonets, ball de Sant Magí etc., van a rebre l'aygua que entra per lo cantó del Francolí y la porten ab professó fins al portal del Carro per hont sortia'l sant ahont hi ha la seva capella situada al cim de la ciutat, tocant a la muralla romana, lloch en lo que l'any 1814 al evacuar la plaça los soldats de Napoleó (Guerra de la Independencia) Sant Magí feu lo miracle d'apagar una de les mines de polvora que ja cremava, fetes pels francesos per volar la ciutat.

Un cop arribada l'aygua al Santuari, se canten los goigs y comença la novena que es molt concurreguda, venéntsehi medalles, mides y goigs del sant, y's dona aygua de la Brufaganya en canterets de vidre.

La tonada d'aquesta cançó no es relativament de molta importancia però sa construcció no deixa de tenir un xich d'interès; respira tot ella fervor ab marcat ayre de cant gregoriá especialisantse per la senzillesa de modulació en que's desenrotlla, com també per sa estructura rítmica que fa prengui més relleu y s'aparti de la vulgaritat; precisament l'alteració de ritme que's troba en totes les tonades referides es lo que 'ns fa duptar puga ser calificada de *Breçol*, puig aquestes sembla han de correspondre a temps binari y en cambi lo ternari es lo que's troba en la present cançó.

Aureli Capmany

Canson pel Cabalet

Cabalet miu, car cabalet, vai com lo vent !
 Mon paure còr es rozegad per los tracases :
 Aimi 'na dròlla que m'espèra jos los cases ;
 Se som tardier, s'en anara dins un covent .

Cabalet miu, jamai cansad, sempre rabent,
 Als quatre pèds, sauta valats, riuzes, fangases !
 L'escruma al mòrs, arranca fòc dels durs rocases
 E pauza-me prèp La qu'à ieu pensa sobent !

Cabalet miu, auras cibada emai pastura !
 La veirem lèu ! Son ostal es darrier l'autura ;
 Quicòm me dis que deu morir de languizon...

Cabalet miu, arribes pas dusc' à sa porta !
 Un clas lènhtan dins mon aurelha a fait reson
 Entornem-nos, per plus l'auzir ! Ma Miga es mòrta !

(Flors de Legendas)
Lengadòc

Prosper Estieu

En la mort del felibre ALFONS TAVAN

Dels set de Font-Segugno
 los sis ja son al cel:
 alifís hi guià l'Angel,
 com lluminós estel,
 qu'al mon anomenavem
 Zaní la d'Aubanel.

En somni anit l'he vista
 per demunt d'Avinyó
 portant de Taván l'ànima
 a un altre mon milló...
 Despert y tot l'aguayó
 l'angèlica visió.

Les viles de Provença
 avuy s'han posat dol,
 dels set primers felibres
 veient a Mistral sol...
 Fugiren les estrelles;
 mes queda encara'l Sol.

Mossèn Agustí Puyol

Son ànima s'es envolada.
 Ben per ait allí dins lo cel.
 Aixís com à punta d'albada
 Los raigs s'apaguen del estel.

Envolada, la poesia
 Qu'era la vida de son cor!
 Acabada aqueixa alegria
 qu'era una tan dolça remor.

Canigó les deus Cerdanyes,
 Son Vall d'Aran sempre nevat,
 Cel blan y florides montanyes,
 Ploreu quí tan vos ha cantat.

Allí dins lo cel que'l cridava
 Prop vostre ja l'emparareu,
 Oh Mare que tan estimava,
 Bona Verge de Font-Romeu!

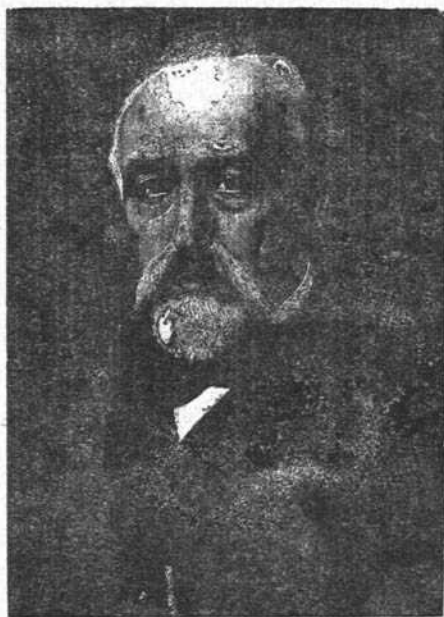
Barcelona

F. Bartrina

Rosselló

Juli Delpont

OCCITANS ILLUSTRES

En Marián Aguiló

En Marián Aguiló y Fuster

Les planes d'OCCITANIA s'honren al ostentar en elles lo retrat d'una de les figures més preclares de nostre Renaixença. Nascut en la Illa Daurada allà per l'any 1825, dedicà desde jove sa privilegiada intelligència a l'obra magna del reviscolament de la raça, mereixent per sos extraordinaris y transcendents treballs, un lloch com a home dels més eminents de la Catalunya moderna.

D'extraordinaria y transcendental havèm calificada la seva obra, y may com en aquest cas son justificades aquestes paraules. L'Aguiló nasqué a la vida literaria, quan Catalunya's trobava en febril activitat; los historiadors y cronistes escorcollaven y descobrien les planes ja oblidades de nostra Historia, los poetes ensajaven d'escriure en l'allavors abastardida llengua mare, vestint sos versos ab lo llenguatge arcaich dels clàssichs, los investigadors treyen la pols dels Arxius, presentant a plena llum les obres immortals de nostres glories, mes hi havia quelcom de trist en aquelles investigacions y estudis. Semblava que's treyen a la llum les despulles d'un poble mort, y'ls homens que les descobrien ho feyen piosament plorant la dissort, la perduda irreparable de quelcom de gran y guardaven devotadament com reliquies, com recorts de coses mortes, los restes de nostra grandesa. Mes la esperança ressorgí y'l verb parlá per boca de l'Aguiló; per fi'l Fenix renaixia de ses propies cendres. Per això es magna l'obra del Aguiló. Sintetisá lo Renaixement, il·luminá ab la seva meravellosa visió de les coses lo que semblaven runes, demostrá que lo que's tenia per peça de Musen, eren coses vives y dignes de viure, y ab pervindre de la nostra patria.

En les seves obres, tant les en vers com les en prosa (l'Aguiló era mestre en

los dos genres) s'hi respira un cántich d'esperansa, s'hi pressent la patria futura, tot ab un estil meravellos, ab una serenitat d'expressió que enamora en un home de tant sentiment, y les paraules ab que vestia son pensament, tant catalanes, tant castisses! Ell fou lo precursor d'en Verdaguer, lo gran cizellador y purificador de nostra parla. Veyeu:

Ja tinch tantes fulles negres
en lo llibre del meu cor,
la mort ab lletres de llagrimas
m'hi té escrits ja tants de noms
que a les ciutats dels qui viuen
anyor les ciutats dels morts,
puig conech pels cementiris
més gent que en los altres llochs.

Y això en un període transcorregut entre'ls anys 1840 al 50!

Ademés té altres títols en Marian Aguiló que l'acrediten de gran patriota; los seus treballs de purificació de la llengua, molts dels quals resten encara inédits, lo seu amor a les obres clàssiques de la nostra literatura, moltes de les quals ja han sortit a llum gracies a son esforç, la tasca d'excursionista docte y animat...

Per alguns homens, podrà passar lo temps però per l'Aguiló, no; la seva obra restará sempre fresca, viva y actual, perquè s'avançá a l'obra dels seus contemporanis y de molts dels nostres. Era un gran creyent en la restauració de la Catalunya, y may fou tant ben aplicat lo seu apòstrof als que creyen que nostre Renaixement no era altra cosa qu'esplays de poetes y cabories de visionaris:

Cap nació pot dirse poble
si per les lletres reneix;
poble que cobra sa llengua
se recobra a sí meteix.

Veneremlo a n'en Marián Aguiló.

Francesch Curet

Joio de la primo Aubo

Lei valoun ennebla fasien soun revihun ,
 L'eigagno sourrisié dins la clarour rousenco ;
 E lei proumié belu sus lei cresto autarenco
 Traucavon de sei rai leu linda nivoulun .

La plano barbelè coumo pareissè l'astre .
 Radious , s'anaurè lou càrri triounfan .
 Rajouveni , deis Aup lei serre , lei pinastre
 Semblavon couloura d'ou fue primourdiau .

Sus l'estouble lusènt qu'avié fini pauseto
 De belugneto d'or , lindo , venien passa .
 Subran , s'espargissè lou cant d'uno alausetto ,
 Vibrant coumo un bouenur que vèn de coumença .

Lou cant , enebria de sa primo joninesso ,
 Cascavon , au-dessus d'ou nivas enflouca .
 E , dins un brusimen d'amour e de proumesso ,
 Inoundavon , lou cèn de soun chale abauca .

Lei ronre , pèr bressa ' quello voues d'alegresso
 Balandavon plan - plan soun large ramarès ;
 La naturo semblavo emplido de tendresso ,
 E la Joio planavo à l'eurizoun tebés !

(Estelle, cant IV)
 (Prouvènço)

E. Huchart

La nostra

Bandera, santa bandera,
 bandera dels catalans;
 alsente a la devantera
 sobre'l pit y ab dues mans.
 Vé ab nosaltres nostra mare,
 nostra llengua y nostra lley;
 la dissort no ns aclapara;
 fins cayguts som poble Rey.
 Dels braços d'en Casanova
 los nostres t'han recullit;
 y ara ets l'antiga y la nova,
 que ets la terra y l'esperit.

Que't segueixi qui es de raça;
 que s'aparti'l que es dels borts;
 sota terra, a cada passa,
 fins extremirás als morts.
 Y puig ets la patria vera,
 será lo que Deu voldrà;
 avant y enlayre, bandera,
 que la sanch ja't seguirá.
 Deslliurans de força estranya;
 si erem poch's ja som llegendes.
 Sant Jordi mata l'aranya,
 y destria les nacions!

Barcelona

Angel Guimerà

Venus camperola

Ficta voluptatis causa sint proxima veris.

HORACI

A n'en Frederich Mistral

Lo cap ben dret, y a sobre una ciatella;
braços a l'ayre, mans a les caderes;
lo pit turgent, mirades peçoneres;
nua de pens, camina la donzella.

Arrogant y gentil es la femella,
té les anques botides, joguineres;
es frescal com l'alè de les cingleres,
es, del camp, la robusta meravella!

Ses petjades son lleus; com d'una fada
que per sobre llisqués de la verdaça;
se remena com dona ben formada,
ab un ritme suau, ritme que encisa;
sa cabellera solta, enjogaçada,
com un nimbe de llum, la divinisa!

Barcelona

J. Plana y Dorca

Retrats campestres

Lo Toto de Cauquilhon

Un que me fa plan rire, es lo Toto de Cauquilhon. Lonc com un jorn sens pan, plat com un clapon, sec com un clavel, testut, falord, japaire à tengut, a de brases que se cargarian d'amasar son foet sens que dabales de chabal, se per cas lo laisaba tombar. M'es avis, en lo vejent, que dizia plan vrai, lo que escribia que l'ome a lo singe per aujol. Sa femna, per contra (qual sab

se la cauziguèt pas espres?) es grassa com un aucat e se sarra dins un corset un parel de popas autant grossas que de brabas cojas. Dempei quinze ans que son maridats, n'an pas ajut cap de drolle; vos ne sauríai pas dire la rason.

Ont qu'anguetz, setz segur de trobar lo Toto. S'entendetz qualqu'un bramar, pialhar, renegar, es lo Toto. Matin e ser, alarga las oelhas, que jamai manjan à sa fantasia. Sona lo canhot, que, atrapant de costuma mai de cops de pal que de sopas o de fricot, tant-leu bota la coeta entremech las cambas. «A-

nem, fenhant, vai las querre! butas! Agacha que, se te pasi darrier, te fotrai un estrelhal que lo sentiras! Anem, te dizi, picalas! Lo diables me crame! crezi que m'entendes pas!...» E lo vezetz que galaupa, lansa de peiras, se remena com un damnat e tusta lo paure can de bon biais.

Las oelhas embarradas, s'agis d'atelar per anar querre de pastura. Delarga son azirot, que mena sus la sola, y va tirar lo carreton de jol balet. Escotatz-le: «Anem, bolegate, racalha! espinga! Quin malur d'aber una pariuna bestia! Que ne pensas? S'es possible! pas una minuta tranquille! fa pas que trepejar y batanar!...» Es egal, acaba d'atelar, monta sus la carriola, e, tot en faguent petar la flisca, torna desplegar sa litania: «Fai moment ont passaras! Vezes pas aquels calhaus, macarel?... Beleu me vos abocar dins lo valat... Gara que te rebati pas las auelhas! La borra te prus, 'magini? la te vau gratular!... Abansaras, qual sab? Borrica de nom d'un D...! as pas un tet de sanc jos la pell!...» E l'auzisetz atal, de meja-lega de camin, que repotina, renega e sacra com un arpalhan.

Una ora se pasa. Es el que torna, pincat sus son carreton cargat d'un floc de brancas d'acacia.

«—Es per vostras oelhas? so li fau.

«—Oc bé, me dis, z'aiman bel cop; mas aquel salopet d'animal es pas presat d'arribar: tant bé, foc

del cel! tant-leu serem al ostal, li te reglarai son compte, vos oc prometi.»

Paura bestia! (es del aze que parli) s'on li podia faire dire so que ne pensa!

Mas aqui n'es pas lo tot. Quand a finit ambe las oelhas, ambe lo canhot, ambe l'aze, es à la femna que s'atrapa: «Que me fotes apraquí, pels peds? Crezes donc qu'aji bezon de tu? Sarro-te, si que non, respondi de res! Sala bestia! Se te copati lo morre, mila D...! seriai bé plus uros!... Te, vai querre un cotel, que te voli traucar lo ventre! —Crides pas tant, li dis ela sens se troblar, lo te vau querre: vos que te porti lo mai ponchut, parensa! —Te rizes de ieu, m'es avis; mas lo diables m'espotigue! mefiza-te! Que risqui? Dex ans, vint ans de galeras?... Mas aimi mai estre clavats dins una priu tota ma garsa de vida que de te sentir pels coides. Es per aco que te voli sannar!...»

Aquí sa moda, al Toto, cada jorn, sens relambi, dempei quinze ans; e tant japaire que siague, tant maisant que paresque, jamai n'a empaurugat degun, jamai n'a fach de mal à degun, pas quitament à sa femna, que demora totjorn plan redonda e plan tranquilla. Mas el, à forsa que s'escana e que s'emmalis, n'a que la pel e los oses.

E. Aurejac

Delicia

La vida d'estudiant
es vida regalada:
tenir bella al devant
la joya que us ampara:
poguer passà escampant
una alegria clara:
la vida bategant
en franca riallada:
cantar esperançat
com una nova aubada:
somriure alegrement
quan una noya passa
y anarla acompanyant,
un bes cada paraula.
Poguer riurers de tot!
La Joventut que avançà!
Un rastre de claror
per vies y per places;
un rastre de blavor
que per la terra passa.

Barcelona

J. M.ª de Sucre

La Balada del Desig

I

Bramant renconioses s'enrastellen les onades, furientes! Topen contra la costa brava ab ayres inaduhibles y's desfan en ruixats d'escuma! Una remor, una sorda remor s'expandeix gravament dessota l'infinít, horrible y ombrívola, nos sopta, nos breça, nos espahordeix, nos encadena, nos obliga a defallir! Son mortes les clarors! Nos ha abandonat la esperançà! —Vindrà prest aquell mig-dia resplandent?

II

Per entre la desfeta tempesta, hardit, lo pobre vaixell avançà! Mirant d'enfonzarlo, impietoses, les feréstegues onades d'ací y d'allà s'assetgen! Inpertorable

ell, ab freda obstinança va fent la seva via, camí del port que ansia recalar! Tant aviat se'l veu desapareixer com se'l veu, a l'esclat d'un llampech, brillar magnífich entre'ls elements sens frè! —Arribará a port lo vaixell dissortós?

III

Sabeu qu'après les tempestes parpeleguen les esteles? Sabeu qu'après les tempestes los cels devenen brillants y clars? qu'es tot més pur y inefable? que adquireix novell relleu, suavíssim, lo que s'es esborrat al devant nostre? —Oh, com s'aprèn de fortesa y serenor en les tempestes! Oh, la jova alegria que floreix al cor una volta les tempestes son passades!...

IV

En marxa a despit los parany's inno-
bles! Al bon o mal temps, blana la mar o
avalotada, lo desballestat vaixell pugna
d'atancar-se coratjosament a la terra fer-
ma! Vulla empenyel vers en avant la ilu-
sió santa! No'l deturi pas en son esforç
la remembrança dels jorns aborribles! Pla-
cidament l'ahir crudel sia oblidat! —Me
diriau si es molt llunyá'l bell pahis dels
somnis?

Barcelona

V

Cal resguardarse dels esculls que vu-
llen deturarnos! S'han d'evitar les tray-
dories ab que'ls intents acaronats son
combatuts! Mentres la fi no sia assolida
es de revensa vetllar y obrar per durla a
terme! En tant les gestes pressentides no
sien executades, lluytám, ben altiva la
testa, perque'l defalliment malaltic no'ns
atuheixi! —Quan se vinclarán al pas nos-
tre les branques de llover?

Antòs Jans y Rossell

Lo Desig

L HURACÁ

No sé pas hont he nat: si en lo profund
o en la montanya més altiva,
no sé hont es ma terra nativa,
ni'ls pares ni'l breçol tampoch sé hont son.
Com un cavall asperonat
volo ab complerta llibertat,
venint de l'altra part de mon.
Res me detura, res me para,
si algú a mon pas s'oposa
pego esbranzida y corro més encara...
llavors ni'l més potent
protestar gosa.

A cavall de mes ales invisibles
volo furiert,
arraso'ls boscos y'ls sembrats,
y aixeco tempestats,
y ab igual força puje a dalt la serra,
en sos més alts cimalls
inaccecibles,
com baixo a baix les valls;

y si fugir vull d'una terra
pera anà a un altre continent,
traspasso'l mar, pegant volada,
y hi vaig corrent.

Per arreu passa ma halenada,
que sens mirar fronteres
travessa les nacions,
no's para pels avenchs ni les cingleres,
no troba jamay limits ni horitzons.

Res me detura y res me para,
si hi ha qui'm vol para,
tot es envà:
pego esbranzida y corro més eucara!...

LO POETA

Enláyrat, Esperit, com l'huracá!

Xavier Gambús

Camp de Tarragona

De « Lo Món ideal »

FAUST

Encara't veig, oh Faust, a ta vellesa,
plorant la joventut que no has gaudit.
Què val pera ton cor la sabiesa,
si al descobrirho tot te sents ferit?

Derrera'ls murs del teu laboratori
la vida reflora a tot moment,
y tu en aquest estatge mortuori
consúms sença la joya'l sentiment.

Cercant de Mephistòfil lo que anheles,
la teva perdició eternisarás.
Mes, lo Poeta sent com te reveles
y al seu voler, com Deu, te salvarás.

DON QUIXOT

Sobre envellit cavall y ab maia llança,
valent cap al combat vas fent camí:
derrera, l'escuder sens confiança,
devant, ton ideal que no té fi.

Oh terra d'aventures, somniada!
Oh Genis enemichs. que sols mostren
molins de vent y bèns de la remada,
y'ls richs palaus en coves transformen!

Tothom riurà ab ta boja fantasia,
no coneixent ton cor tant generós...
Y tu, per l'ideal que a l'obra't guia,
segueixes lo destí més dolorós.

BRAND

Quan Brand arribá al cim de la montanya,
malehit de tothom y apedregat,
encara'l torturá una visió estranya,
pregantli que trenqués sa voluntat.

Mes, ell, aconhortat al sacrifici,
tornava que era aquell l'únich camí;
y trobá dolç son cor l'amarch suplici
fins que'l gran Deu al martir redimí.

Y al meteix temps que Brand agonitzava,
sentint en sí l'amor del home sant,
lo poble la montanya devallava,
com fera famolenca, bramolant.

Plàcit Vidal

MONUMENTS OCCITANS

La torra dels Scipions

Quan l'excursionista, atret per les antigualles y bel·leses artístiques arriba a Tarragona, ahont hi ha de trobarhi sens dubte aquell bé de Deu de tresors històrics que satisfaran sa curiositat, no es pas lo derrer que cerca afanyós la *Torra dels Scipions*.

A uns sis kilòmetres de la capital, a racés d'ombrivola boscuria y arrans de la carretera de Barcelona, s'aixeca'l celebrat monument que la veu popular fa guardarne les despulles de dos héroes romans, los germans Scipions.

Colrat pel sol de les centúries, ab aquell ayre de tomba abandonada, y que en diu de coses aquell monumēt funerari gayrebé enl'rocot, y que per lo que'n resta s'endevina lo que devia ésser!

Aquelles dues figures que encara poden contemplarse avuy en lo seu sòcol, hi ha qui diu si son les dels dos capdills, y qui afirma no son més que dues figures ab *pose* dolorosa de sepultura.

Damunt d'elles ab caràcters borrosos se mig llegeix la següent inscripció sencera algun dia:

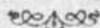
ORN... TE... EAQUAR... L... D... VNVS VER...
BVSTVS... L... S... NEGL... VI... VA... FL...
BVS... VBI. PERPETVO REMANE...

Sigui lo que's vulgui, la nomenada de la *Torra dels Scipions* es universal y pel poble que ab sa exuberant fantasia tot ho engrandeix y idealisa, sempre será l'èmmor-nida torra'l monument funerari dels doe germans romans que tant feren per la Tarraco, y quan un va a visitar-lo aspirant la reconfortadora flayra dels pins y la rehina que's balancegen remorosa-ment a impuls del ventijol y s'extén la vista enfront d'aquell mar quines ones arriben allí aprop cantant ritmicament glories passades y'l sol envia sos xardosos raigs, hi ha que veurel nostre mo-

nument, hi ha que contemplarlo en mitg la grandiositat del incomparable pahisatge y aleshores ab la sugestió d'aquell ambient, l'imaginació recorre una per una les planes esplendoroses de la Tarragona romana, de la Tarraco Augusta.

Lluís Benauigés

(Barcelona, Agost 1905)

L'ESCOLA DE MONTJUHICH

(BARCELONA)

Per tots los indrets d'Occitania hont arrenen ab força les veritables idees de reivindicació patriala, ha sigut acullit ab gran entusiasme lo projecte de federació de les escoles occitanes, les quals deuen venir a continuar la tasca de les decadents escoles provençals que no responen ja avuy a la moderna idea de rehaixement.

A Barcelona la nova generació de literats, artistes y patriotes se balluga ab gran fè per constituhir una escola federada que portarà'l nom d'*Escola de Montjuhich*, la montanya que vigila la gran ciutat, la montanya cèlebre per tants conceptes.

Una comissió organitzadora composta de distingits literats y artistes s'es nomenada, la qual confia dintre pocs dies tenir complerta sa tasca.

Lo primer acte de l'Escola será tenir una acampada en una de les pintoresques fonts de l'històrica montanya, hont se nomenarà la Junta que ha de regirla y's brindarà per lo renaixement y prosperitat de la patria occitana.

Tots los bons catalans que vulguin soscriures com a socis poden passar a efectuarho en l'estampa de nostra revista.

ESPELUCAGE

A. P. Estieu

Avèn lègi l'espelucage dôn *Got Occitan* pèr Rounjat, e vosto responso. (*Prouvenço!* dôn 7 de mai e numero 5 d'OCCITANIA.)

Senso prendre parti ni per vous ni per Rounjat, diren qu'es mai eisa de cretica que de faire. Diren que se Rounjat vouliè espeluca lis obro di mèstre dôn Felibrige emé lou même esprit, l'atroubarié tóuti li déco que reprocho à Perbosc.

Se prenèn *Toloza*, de Felis Gras, atrouban:

«E ben urous s'elo me dono», pajo 10, 12 e 14.

«Ramplacè l'aus d'agnèn, chanjè pèr l'*aureflor*», pajo 26.

«A la voues dôn Sant-Paire e di *presicador*», pajo 62.

«Dintre lou courredour», pajo 186, e courredou, pajo 366.

«Menestrèu» (qu'es pas dins dou Tresor) per «menestriè», pajo 432.

«Flous» (dialecte marsihés) per «flour», pajo 464.

«Menestrèu» per rima emé «chapitèn» e «flambèn».

«Flous» per rima emé «buidourous» e «fresqueirous», etc., etc.

Vesès que la cretico es facile.

S'aven releva dins *Toloza* ço que Rounjat apèlo de déco, e qu'apelan, nautre, de simpli licenci pouetico, es pas per demeni lou regreta Capoulié en quau

li felibre e si counciétadan venon de rendre un òmage merita, car, à noste avejaire, tout ço qu'aven releva se justifico.

Un felibre a lou dre, per pas sacrifica lou mot que rend eisatamen sa pensado, de ié douca uno formo enciano (roumano o troubadourenco), la formo d'un dialeite fraire, e même uno formo particuliero, à la coudicioun de demoura dins l'engèni de la lengo. Es ço qu'an fa Felis Gras, Perbosc e autre.

E quand ço qu'aven releva se justificarió pas, de que serié, acó, dins l'obro dôn Mèstre?

Nautri, sian pas d'aquéli que cercon de peu sus un iôu.

Sian pas d'aquéli, nimai, que s'estacon qu'à la formo.

Uno obro sarié-ti encaro mai puro de formo, de lengo e d'ourtougrafi, que, se l'idèio es marrido, l'obro es, per lou mens, incoumplèto. Es ço qu'apelan uno roumanço senso paraulo.

Ço que presan lou mai dins uno obro, es l'idèio.

Que lou Capoulié e Rounjat nous donnon d'obro que canpon autant d'idèio que *Lou Got Occitan*, e ié tendren pas compte di fauto de lengo e d'ourtougrafi, — se n'ia.

Auzias Jouveau

(*Prouvenço*)

SUMMUM

I

La cançó ignorada

Jo voldria cantà una cançó bella,
més no sé què cantar,
una cançó eternal, que jamay vella
al mon pogués tornar.

Una cançó voldria may cantada
per cap poeta nat;
que eternament al món fos admirada,
lo cant més inspirat.

Que guardés lo secret de l'existencia
fent batre tots los cors,
que fos lo punt final de tota ciencia,
y darrera paraula dels amors.

La que quede ignorada quan se more
lo poeta derré;
la que'l món no sabrà ni que l'implore
ni a Deu ni a Llucifré.

II

Jehovánica

Voldria ser un ser extraordinari,
còm imagina a Deu l'humana pensa,
despedirme del món que m'esclavisa
per ja may més, may més tornar a veure.

Pujar al firmament d'una volada,
agafar com a rochs los sols y estrelles
y encesos projectils d'ardents flames
llençarlos furients contra la Terra.

Aplanar les ciutats y les montanyes,
cegar lo mar ab troços de planeta,
y deixar tot lo món plè de ruhines
ab los humans colgats dins les desferres.

Joseph Aladern

A FÉLIS GRAS

Tu qu'as canta—sublime e béu mauguet si pêio—
Emé *Li Carbounié* fiéu di baus auturous,
Dous enfant dôu Ventour dins si raive amourous

Tu que dis albigés as conta l'epoupéio,
E nous lis as moustra, coume dins un mirau,
Dins *Toloza*, valènt e fòrt coume de brau;

Tu qu'as coume un erbié culi *Lou Roumancèro*;
Qu'as, sus de tème encian brouda tant d'èr novèu,
E bouta de flour d'or sus de brout d'arnavèu;

Tu que di *Papalino* as fa—tout coume s'èro—
De raconte esmouvènt, golejaire o negras,
Reçaup moun umble ôumage, o Mèstre Félis Gras!

Coume un bouquet culi sus un champ de bataio,
Toun verbe resplendis dins tis obro, e, majour,
Vestis de rai pourprau *Li Rouge dôu Mejour*.

Toun verbe es uno espaso: niausso, dindo e taio.
Rescaufon lou cervèu coume un jus de rasin
Ta proso vermeialo e ti vers cremesin,

E lou plus grand, encuei, se mesuro à ta taio!

Auzias Jouveau

(*Provensa*)

MARASME

La tarda dorm, lo sol demunt la terra
se deixa anar mandrós, perduda l'esma;
les cigales calmoses rondinegen,
los troços caldejats pampelluguegen
y les poques roselles que clapegen
entre'l rostoll, s'assequen y's marceixen.

La tarda dorm, y l'enfeynada abella
per l'esbarzer de mala gana tresca
y demunt de la flor pesada's llença.

Sumzeja'l brumerot voltant la mula
que fermada poteja y mou la cuha...
parpelleja un instant y'ls ulls acluca.

L'arada vaga ensemps, y allà a la vora
ensopit lo pagès, boca terrosa,
entre'ls braços lo cap, ronca que ronca...

L'aucell fendeix l'espai cercant un'ombra
ab vol feixuch, que'l pes del sol aclofa.

Toca al treball mandrosa la campana,
s'encorpora'l pagès, s'aixeca y guayta
ab ulls enlluhernats l'extensa plana...

La mula gira'l cap, mira l'arada
y ab ayre resignat deixa enjouarse.

(Barcelona)

Manel Folch y Torres

BOLEGADISA

LIBRES RECEBUDS.—*Contes populars gascons*, per Antonin Perbosc, traduïts per Michel Ventura Balañá (Reus).—*Uno partido de pesca al Libroun*, conte en versos lengadocians, per Renat Fornier (Beziers).—*L'Année félibréenne (1904)*, per Edmond Lefèvre (Marsilha).—*Ar Gwir Treac'h d'ar Gaou (La Vertat vencedora de la Mesorga)*, pèsa de teatre breton en dos actes, am traduccion franceza, per Ar Barz Ab. Alor (Léon Le Berre).—(Paris, libreria bretona, 6, carriera del Val de-Gracia).—*Visita de D. Quixot de la Manxa a la Barcelona actual*, per Jozèp Aladern. (Barcelona).—*Cançó popular catalana (Mariagneta; La Pepa)*. Barcelona.—*Idylle d'une Révoltée*, per L. Xavier de Ricard (Librairie universelle, 53, rue de Provence, Paris).—*Monsieur le Maire*, per Antonin Lavergne (P. Ollendorff, Paris).

La Bibliotèca catalana «Foc Nou» fondada à Reus (arrabal de Santa Agna, 35) per Michel Ventura Balañá, professor de literaturas comparadas à l'Escola Normala superiora de Madrid, ven de publicar un libret de contes populars gascons recullits per nòstre amic Antonin Perbosc e revirats en catalan. Es pas necessari de lauzar aici, aprèp Aladern lo grand saupre-faire de l'autor. Ajustem solament que, dins aquela colleccion de «Foc Nou» van pareise: *Manfred* (Lord Byron), *La Ciutat Morta* (d'Annunzio), *Rolla* (Alfred de Musset), *Abelard e Eloïsa* (Lamartine), *La Grenadière* (Balzac), *Poesies escullides* (J. Verdagner), *Barreja* (J. Aladern), etc. etc.

Del conte tradicionist, pasem al conte rizolenc. Aquel del bezierenc Renat Fornier titolad: *Uno partido de Pesca al Libroun*, amb illustracions de G. Cugne, es de la bona escola e vos met en boca lo franc rire, com òc faguèron antan aquels del Borgelet e d'Achil Mir Oscà per Renat Fornier!

Lo marseleth Edmond Lefèvre perseguit sempre la publicacion de son «Catalogue félibréen». Sa brocadura per l'annada 1904 es comola d'entre-sinhes subre las obras dels felibres.

Tornam paucar la granda question: *Quora aurem un teatre occitan?* Ai las! acò s pas encara

sul punt de se veire... A Beziers, auzirem lèu *Les Hérétiques*; mas aquela pèsa es en francimand. Los Bretons, els, comprenon pas que lo teatre d'un país siague en lenga estrangera. Los Catalans tant-ben. Dins lo Miechjorn de la Francia, susportam neciament la dominacion parizenca... Am lo libre de Leon Le Berre, lo teatre breton ven de s'enriquir d'una obra de vertadiera actualitat. *Ar gwir treac'h d'ar Gaou (La Vertat vencedora de la Mesorga)* nos fa viure la vida dels paizans de Cornoalhe. L'enteres dramatic de la pèsa es degud à-n-un ensaj d'empoisonament qu'un estranger al país vòl cometre dins la familha del venerable paire Alan. Aquel estranger representa l'envazidor novel estil, lo politicair malfazent; lo servidor *Herveth* es una cara bona e simpatica, com la bèla vèiza *Nait*, dont l'estranger *Glen* vòl captar la fizansa e l'argent. Sos plans s'enclaran gracia à la prezencia d'esprit del brabe paizant *Le Bars*, qu'es la personificacion del bon Breton asiensad e pratic. Fazèm tots nòstres vòts per qu'aquela pèsa tròbe en Bretanha forsa legieres e subretot forsa representacions.

Analizaren pas la *Visita de D. Quixot de la Manxa a la Barcelona actual*, per nòstre co-director J. Aladern dont lo talent de poèta e de prozator es plan conegud dels dos costats de las Pireneas. Pracò, nos plai de li dire en tota franquiza que sa Nòva retraits à s'y mesprene un capitol de l'immortala obra de Cervantès. Crezèm qu'aquela opinion es tamben aquela de tots los qu'an pogut legir l'obra de l'Aladern, que fuguèt laurejada al concors de *L'Esquella de la Torralba*. (Cf. OCCITANIA, Mai 1905).

Lo *Cançonier popular* (11, Rambla de Sant Joseph, Barcelona) ven d'ajustar dos gentas cançons: *Mariagneta* e *La Pepa*, à la tièra d'aquelas dont es estat dejà question dins OCCITANIA. Recomandam aquela obra de tradicionisme à nòstres legidors.

E recomandam tamben l'*Idylle d'une Révoltée*, estudi de mors miechjornalas, per L. Xavier de Ricard. «Coste que coste!», tala es la deviza de Clara Rivas, l'eroïna d'aquel roman francimand de lenga, mas occitan d'inspiracion. Aquela Clara Rivas s'afraquís de tots los prejuiats borgezes,

de totas las convencions nècias e vin apasionada-
ment, en dona bela, forta e libra. Acò's un libre
arderòz, al estil flambant com la flamba de las pa-
sions, dins lo grand aire d'un monde libre d'empa-
chadises caducs e de leis opresivas inicament.

En Francia, tot lo monde universitari se re-
membra encara l'emocion considerabla soslevada
per Jean Coste, dont lo nom es devengud lo sim-
bel d'una condicion sociala, d'un estat moral e
tamben de revendicacions leimas qu'aquel libre,
i a gaire, faguèt triomfar per sa part a las Cam-
bras francesas. L'autor de Jean Coste, Antonin
Lavergne, publica à la libreria Ollendorff un no-
vel roman «Monsieur le Maire», que fara autant
de bruch. Acò's un estudi fortament documentat
de las rivalitats e de las discordias privadas d'un
vilatge de las Cevenas Com oc vezetz, sem aquí
en plena Occitania. La situacion morala d'un ma-
stre d'escola, l'influencia qu'exersa subre el un
maire, tip reüssid del tiranot de vilatge, son des-
cribudas demest una accion subre viventa e subre-
emocionanta.

REVISTAS E JOURNALS. — Con tots nostres
legidors coneisson ara am quala bona fe e quala
cortezia lo capolher avinhonenc Peire Devoluy po-
lemica dins *Prouvènço*, perdrem pas nostre temps
à li respondre longament. Es clar que sab plus ont
virar de la testa. Dins son darrier numerot, dis
que Perbosc e Estieu son sempre «proufeto» e
que praco, mostran «un lausable prougrès tant au
regard de l'amenanço qu'au regard dis idèies». Cre-
zem li aber dit qu'abià la prezompcion afastiganta
e qu'era dins una rabia estofadora. Apreçaco, es
libre de creire e de faire creire que sos contradic-
tors «marchon mens costié». Se li cal qu'aco per
l'apazimar, sera servid, e li farem bona mezural.

Legisem dins *Lemouzi* (Junh 1905): «Le nu-
mero 4 d'OCCITANIA es presque entièrement con-
sacré à la mémoire de Joseph Roux. Un très élo-
gieux article d'Antonia Perbosc sur notre Chap-
ital comme l'initiateur du mouvement littéraire
et philologique qui, du Limousin, a gagné le
Quercy, et même le Languedoc, et dont le but est
de retremper la langue d'Oc sous toutes ses
formes dialectales, aux sources pures de la tradi-
tion. Et ce mouvement ira en s'accroissant en dé-
pit de ceux qui tentent de s'y opposer par des ar-
guments qui sentent par trop le plaidoyer PRO DO-
MO SUA. Un grand merci à nos amis Aladern, Es-
tieu et Perbosc». — Oc vezets, monsen Devoluy,
sem pas «soulet» à renar contra «li verita e-
vidento?»

Dins la meteisa Revista (Julhet): «Signalons
dans OCCITANIA une brillante et spirituelle ré-
ponse de Prosper Estieu aux prétentions deu Ca-

»poulié Devoluy. Le capoulié prononça, le 12
»Juin à Arles, un important discours dans lequel
»il dit la supériorité du dialecte rhodanien d'Ar-
»les sur tous les dialectes du Midi. C'est une opi-
»nion et il est permis de ne pas la partager. De-
»voluy en sera encore une fois pour ses frais d'é-
»loquence. D'ailleurs, si ce petit jeu l'amuse, il
»pourra le recommencer tout à son aise et indéfi-
»niment. Ça ne fait de mal à personne, etc.. Le
»Félibrige devient, dans son organisation, ses ten-
»dances, sa hiérarchie et sa discipline, de plus en
»plus provençal, ce qui ne saurait nous déplaire.
»D'ailleurs, il y a longtemps que nous avons pro-
»clamé cette vérité que d'autres hésitent encore à
»reconnaître. Devoluy parlant récemment du Li-
»mouzin, exprimait ses regrets de la scission qui
»s'est produite entre les provençaux et nous.
»L'élection du successeur de l'auteur de la *Chan-
»son Lemouzina* démontre que ces regrets étaient
»superflus. Quoique placés hors du «mistranisme»
»de Devoluy, nous ne nous inclinons pas moins
»devant le génie de Mistral qui est plus qu'un
»grand poète provençal: la gloire de toute la terre
»où fleurit la «langue d'or!»

Sem urozes de poder dire à Lemouzi que son
felibridge es lo nostre.

Ont aquel abugle de Devoluy a vist qu'eriam
«soulet»? Del Lemozin, pasem en plena Provença.
Aqui, *La Revue de Provence*, bulletin officiel de la
Freirié prouvençalo, (Marselha, P. Ruat, edit.) es-
criu aïso jos la sinatura de J. Tamarin: «... Le
»Consistoire félibréen se tint en Barthelasse, chez
»Tempier, le dimanche de Pentecôte. Il n'y avait
»ni Prosper Estieu, ni Antonin Perbosc. Dès lors
»ils étaient les morceaux de résistance attendus—
»presque tout l'intérêt de la fête tombait, et la
»petite polinière félibréenne qu'est Avignon en
»fut vivement déçue. . Alors arriva la longue suite
»des brindes non officiels qui ne sont pas tous inté-
»ressants, tant s'en faut. . On a remarqué le dé-
»part précipité, avant la fin, d'un groupe de Lan-
»guedociens, parmi lesquels le majoral Chassary.
»Et la Sainte-Estelle de cette année est finie. Réé-
»llement, les braves félibres périgourdiens qui sont
»venus de si loin avec leur riche fanion, dans l'es-
»poir de voir une belle fête fraternelle, ont dû
»être bien déçus...»

Los «soulets» d'OCCITANIA
An encara bons companhs
E laisan jaupar los canhs
Enrabiads de felonia!

— Lou Rampèn, «jornalet dón Pople de Prouvèn-
ço» (Veison-Vila-Dieu-Vau Cluza) escriu aïso dins
son numerot del 21 de Julhet 1905: «Anen! brave
»Capoulié, vous fasès tort, enco de tóuti lis es-
»prit independent, emé vosti modo de discussioun
»ounte, a constad de quauqui bon resounament e

»de vejairè novèu, bontas tant de *marrit poun-choun e de viei eigrun*. (Iéu) celebre? Dón biais »que vòulès dire, emé vòsti bonis ajudò subre-tout, »tant poudrién lou deveni. *Anas saupre li causo!* »Mai vous, segne Capoulié, se countunias d'aquéu »toun que prenès emé vòsti contro-diseire, senso »que res vous fague courcòc-llo, *lou sarés lèu de resto pèr vòsto nauto situacioun felibrenco!*»

Quand vos diziai lo mez pasad, | que lo «Felibre de la Lègo» | abia pas bec embarrasad, | es qu'abiai pas rason, *coullego?*

—
NOVELUM —Aprenem que nostra colaborador, lo bon telibre Anzias Jouvèn ven de mandar al Capolher sa demision de Majoral del Felibrige, per dev nir simple sujet de la Reina. A quel exemple,

dis lo *Rampèn*, «prouvara, en mai que d'un, la »poussibilita de travaia per lou revieure de la »lengo prouvençalo senso s'embarrassa dis esta- »queto o di poumpoun.»

Oc veiras lèu, bon legeire: | seran pas los Occitans | qu' demoraran «soulet»; | mas, al segur pos oc creire, | seran los fiers Capitans | que recebran lo soflet!

—
Es question mai que jamai en Lengadoc, de faire la Federacion de las Escolas feilibrenças d'Occitania. Qualques Escolas—e non de las men-dras—an dejà balhat lor segura consentida. E to-tas no son encara prevengudas oficialament...

Los Profets claman pas totjorn *in deserto!*

Jan Doc

BIBLIOTECA CLASSICA CATALANA

VOLUM I

CRÓNICA O COMENTARIS

DEL GLORIOSÍSSIM Y INVICTÍSSIM

REY EN JAUME PRIMER

Rey d' Aragó, de Mallorques y de Valencia,
Comte de Barcelona, d' Urgell y de Montpeller,

obra escrita per dit Monarca catalá, tant brau guerrer
com sabi legislador y eminent historiayre, en la qual
relata totes les seves conquestes. L'obra complerta constarà de unes 8 entregues, de les quals la primera's posà
a la venda lo dia 1er de Septembre d'enguany.

Un quadern quinzenal - 0'25 cada quadern

VOLUM II

Les Obres del molt valerós
cavaller y elegantíssim poeta Ausies March.

VOLUM III

Crònica del Rey En Pere,
escrita per En Bernat Desclot.

VOLUM IV

La Comedia, de Dant Alighieri, traduïda al catalá en lo
segle XIV, per Andreu Febrer.

VOLUM V

Historia y Conquestes de
Catalunya, per En Pere Tomie.

VOLUM VI

Crònica de la guerra contra
ls heretges d'Albigès, historia anònima del segle XIII.

VOLUM VII

Somni, d'en Bernat Metge;
Lo Secret dels secrets, d'Aristotil, trasllat d'un manuscrit de
la Biblioteca Nacional de Madrid.

VOLUM VIII

Lo Llibre de les Dones y
de Concels, fet per lo magnífich
Mestre Jaume Roig.

VOLUM IX

Consolat de Mar, llibre de
lleys novament aplegat y corregit
per En Francesch Calesles.

VOLUM X

La Cançó de la Crozada,
poema èpich, per En Guillelm de
Tudela.

Direcció: Carrer de Sant Gil, 23, Barcelona

DICCIONARI POPULAR DE LA LLÈNGUA CATALANA

REDACTAT Y ORDENAT

— PER —

JOSEPH ALADERN

Triplika al més complert dels *Diccionaris Catalans* publicats fins avuy y contindrà prop de mitg milió de paraules ilustrades ab llurs etimologies llatines, gregues, aràbigues y hebrayques, per lo sabi filòlech

MOSSÈN MARIAN GRANDIA

Un Quadern de 16 planes setmanal.

25 cèntims cada Quadern

Lo Got Occitan

Tròbas en lenga d'Oc

PER

ANTONIN PERBOSC

am un abant-prepaus de Prosper Estieu e de melodias de Paul Vidal e Paul Regin, am traduccion franceza dret-à-dret, 1 vol. in-8° de XII-308 pajas. Prex del exemplari: 4 francs. En venda als bureus d'*Occitania*.

PER PAREISE ONGAN

Flors d'Occitania

Tròbas en lenga d'Oc

PER

PROSPER ESTIEU

Se soscriu, al prex de 4 fr. encò del Autor, à Raissac-subre-Lampy (Aude)
Se pagara qu'aprèp recepcion del obratge, que sera un bèl in-8 de 450 pajas am traduccion francesa dret-à-dret. *I aura exemplaris que pels soscriptors.* Esperam qu'aicèstis seran lèu pro nombrozes.